

Tlačová správa TU VODU NEPI!

Bratislava, 14.5.2018

Občianske združenie Za našu vodu začína v pondelok 14. mája 2018 iniciatívu „TU vodu nepi!“, ktorou upozorňuje na pretrvávajúce problémy spojené s kvalitou pitnej vody na Slovensku. Iniciatíva TU vodu nepi! zároveň ponúka občanom Slovenskej republiky možnosť prispieť na kvalitnú a akreditovanú analýzu pitnej vody v mieste svojho bydliska. OZ Za našu vodu zabezpečí kvalifikovaný odber a následnú analýzu pitnej vody. Výsledky kampane budú priebežne zverejňované na webovej stránke www.tuvodunepi.sk.

Iniciatíva TU vodu nepi!

Cieľom iniciatívy TU vodu nepi! je aktivizovať občanov Slovenska, aby svojou podporou iniciovali riešenia neuspokojivého stavu súvisiaceho s ochranou vody. Pripravili sme sériu videí, režiséra Juraja Johanidesa, (<https://youtu.be/9sRQXicwAEk> <https://youtu.be/-5xdphktOvg>), v ktorých vystupujú známi ľudia, aby vzbudili záujem verejnosti o to, ako funguje systém ochrany vody a aká je kvalita pitnej vody v ich regióne či lokalite.

Súčasťou kampane je online podpisová petícia a crowdfundingová kampaň. V petícii žiadame o kontrolu nezávadnosti pitnej vody a nezávadnosti vody, ktorú používame na zalievanie záhrad; úplné a včasné informovanie o kvalite vody tečúcej z vodovodu; zabezpečovanie ochrany podzemnej a povrchovej vody ako zdroja našej pitnej vody.

Crowdfundingová kampaň je spôsob, ako môžu viacerí občania finančne prispieť na analýzu vzoriek svojej pitnej vody. Rozbor sa vykonáva v akreditovanom laboratóriu. Výsledky analýz sa budú postupne zverejňovať.

Iniciatíva TU vodu nepi! reaguje na smutný fakt, že napriek vyhláseniu Žitného ostrova za chránenú vodohospodársku oblasť sa kvalita vody v tejto oblasti zhoršuje.

Dôvodmi sú nesystematicky monitorované a neriešené environmentálne záťaž, nadmerné používanie agrochemikálií, netesné skládky odpadov, nekontrolované výrubys lesa pri vodných nádržiach, ako aj iné. Tieto problémy sa netýkajú iba Žitného ostrova, ale aj ďalších oblastí na Slovensku. Stáva sa, že ľudia v blízkosti vodných nádrží na pitnú vodu, nemajú ku kvalitnej pitnej vode prístup.

Informácie o petícii a crowdfundingovej kampaň nájdete na www.tuvodunepi.sk.

Občianske združenie Za našu vodu

OZ Za našu vodu vzniklo spontánne, ako nepolitická skupina odborníkov, aktivistov a angažovaných občanov. Cieľom OZ je upozorňovať širokú aj odbornú verejnosť na problémy, ktoré sa týkajú pitnej vody na Slovensku. OZ Za našu vodu je pripravené zapojiť sa a prispieť k dosiahnutiu uspokojivého stavu vo vodnom hospodárstve v našom štáte.

Vo svojej činnosti sa OZ Za našu vodu zameriava predovšetkým na hľadanie riešení systémových zlyhaní ochrany vôd a ochrany nášho zdravia. Súčasťou našej iniciatívy sú aj dve podrobné analýzy, ktoré momentálne vznikajú. Analýza stavu pitnej vody na Slovensku a analýza súčasného stavu ochrany podzemnej a povrchovej vody ako zdroja pitnej vody. Záleží nám na konkrétnych riešeniach. Naším zámerom je vypracovať návrh riešenia tohoto štvor-rezortného problému, ktorý bude nielen právne podchytený, ale najmä reálne a prakticky uplatňovaný.

Iniciatíva OZ Za našu vodu je otvorená pre všetkých, ktorí sa chcú aktívne podieľať na riešení problémov týkajúcich sa ochrany podzemnej a povrchovej vody a tiež kvality pitnej vody.

OZ Za našu vodu

Stanovisko OZ Za našu vodu k súčasnej situácii s pitnou vodou na Slovensku.

Šiesty oddiel Ústavy Slovenskej republiky hovorí o práve na ochranu životného prostredia a kultúrneho dedičstva. Každý má právo na priaznivé životné prostredie, každý je povinný chrániť a zveľaďovať životné prostredie a kultúrne dedičstvo. Nikto nesmie nad mieru ustanovenú zákonom ohrozovať ani poškodzovať životné prostredie, prírodné zdroje a kultúrne pamiatky. Štát dbá o šetrné využívanie prírodných zdrojov, o ekologickú rovnováhu a o účinnú starostlivosť o životné prostredie a zabezpečuje ochranu určeným druhom voľne rastúcich rastlín a voľne žijúcich živočíchov. Každý má právo na včasné a úplné informácie o stave životného prostredia a o príčinách a následkoch tohto stavu.

Posledné udalosti na Žitnom ostrove vytvárajú oprávnené podozrenie, že štátom určené organizácie nedokážu zabrániť znečisťovaniu podzemnej vody ani prieniku zdraviu škodlivých látok do našej pitnej vody.

Na konci roka 2017 envirorezort a rezort ministerstva zdravotníctva riešili zákaz používania pitnej vody v obciach na Žitnom ostrove. Aj v roku 2016 boli takéto domácnosti v obci Brehov. Práve na základe vážneho zlyhania systému kontroly kvality vody v obci Brehov sa štát zaviazal, že do konca roku 2016 vykoná kontroly za účelom zabezpečenia súladu s platnou legislatívou u všetkých vlastníkov verejných vodovodov v SR. Ak by tento prísľub ministerstvo životného prostredia splnilo, nemohlo by sa podľa nás stať to, že obyvatelia Žitného ostrova budú piť kontaminovanú vodu.

Okrem katastrofálnej situácie s atrazínom v pitnej vode na Žitnom ostrove sme v poslednej dobe zaznamenali masívny prienik znečistenia podzemnej vody zo skládky CHZJD vo Vrakuni hlboko do Žitného ostrova a to bez zaznamenania tejto udalosti štátnou monitorovacou sieťou! Znečistenie podzemných vôd v tomto prípade zaznamenala až monitorovacia sieť Slovnaftu a to len ako vedľajší, nimi nesledovaný jav. Len v tomto prípade boli zničené zásoby pôvodne pitnej podzemnej vody o objeme viac ako 108 miliónov m³ na ploche 1800 hektárov. Toto územie s veľkou pravdepodobnosťou nebude môcť byť vodárensky využívané desiatky rokov. Situácia sa naďalej zhoršuje, lebo znečistenie postupuje ďalej do Žitného ostrova. Tento postup nerieši a teda ani nezastaví plánovaný spôsob sanácie skládky. Na území Bratislavy sú ďalšie zdroje znečistenia podzemnej vody. Spomenieme aspoň územie v oblasti bývalej rafinérie APOLLO, či územie podniku CHZJD Bratislava alebo neregulované skládky odpadu. Aj toto znečistenie prúdi cez husto osídlené oblasti, zóny rodinných domov, či záhradkárske oblasti. Keďže tento pohyb nie je štátom dôsledne monitorovaný, nevieme v dnešnej dobe posúdiť ani len mieru ohrozenia zdravia obyvateľstva. Nehovoriac o tom, že s ohľadom na smery prúdenia podzemnej vody aj tieto kontaminanty smerujú na Žitný ostrov, teda smerom k zdrojom pitnej vody.

Žitný ostrov ohrozuje množstvo ďalších, nekontrolovaných alebo zle kontrolovaných procesov, ako je napr. zanášanie dna vodného diela Gabčíkovo sedimentami, extrémne negatívne vplyvujúcimi na čistotu podzemnej vody, pestovanie trávnikov, golfové ihriská, ťažba štrku a na pitnú vodu bezohľadne pôsobiaca developerská činnosť.

Pýtame sa, ako je možné to, že pri kvalitne nastavenej legislatíve, ktorej primárnym cieľom je ochrániť ľudské zdravie pred nepriaznivými účinkami akejkoľvek kontaminácie vody určenej na ľudskú spotrebu toto náš štát pripustil? A ako je možné, že štát nezabezpečil informovanosť o tomto stave a dopustil, že obyvatelia o tomto ohrození nevedeli?

Za ďalší veľký problém považujeme snahu zmenšovať ochranné pásma vodárenských zdrojov s cieľom získať stavebné pozemky na "finančne výhodné využitie", nerešpektujúc verejný záujem – zásobovanie pitnou vodou. Kým iné štáty očakávajú nedostatok vody už v blízkych rokoch a tento problém intenzívne riešia, naše ministerstvo

životného prostredia zrušilo rozhodnutie o ochrannom pásme vodného zdroja Šamorín s výdatnosťou 3300 l/sekundu.

Na vážnu situáciu upozorňuje aj Slovenský ochranársky snem a v otvorenom liste žiada premiéra o zvolanie Bezpečnostnej rady SR.

„Skutočnosť, že kontaminácia pitnej vody atrazínom sa zistila až u spotrebiteľov, dokazuje, že štát de facto stratil kontrolu nad kvalitou podzemnej vody Žitného ostrova,“ pripomínajú ochranári prípad z konca minulého roka a obávajú sa, že podobná situácia môže byť aj v iných regiónoch. Zároveň hovoria „Ak by si príslušné rezorty a všetky relevantné zložky v tomto štáte riadne plnili svoje úlohy, k znečisteniu pitnej vody vo vodárenských zdrojoch Žitného ostrova, k dlhodobej neinformovanosti a k ohrozeniu zdravia ľudí by nemohlo dôjsť,“ a žiadajú, aby štát preveril kvalitu využívaných vodárenských zdrojov vo všetkých vodárensky významných regiónoch Slovenska a informoval o nej verejnosť.

Na túto požiadavku zatiaľ reagovalo iba ministerstvo pôdohospodárstva konštatáciou o prijatých právnych predpisoch o pesticídoch a o príprave návrhov na zlepšenie situácie vo vzťahu k používaniu pesticídov v poľnohospodárstve a lesnom hospodárstve a odvoláva sa na zodpovednosť ministerstva životného prostredia.

Základná pôsobnosť Ministerstva životného prostredia SR je postavená na tvorbe a ochrane životného prostredia vrátane ochrany prírody a krajiny, ochrane vodného hospodárstva, ochrane pred povodňami a ochrane akosti a množstva vôd.

Žiadame preto a zároveň ponúkame pomocnú ruku k tomu, aby náš štát zabezpečil funkčnosť systému, ktorý má toto obyvateľom Slovenskej republiky zabezpečovať.

OZ Za našu vodu